

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Tankönyvek grafikai arculatának elemzése

Ügyszám: SZJSZT 15/2005

A bíróság által feltett kérdés:

A szakértő feladata annak megállapítása, hogy a mellékelt beadványban meghatározott könyvkiadványok utánnyomásának, illetve új kiadásának grafikai és tipográfiai kialakításában az alperes felhasználta-e a könyvek eredeti kiadásának a felperes által készített grafikai és tipográfiai kialakítását.

Az eljáró tanács szakvéleménye:

Előjáróban az eljáró tanács megállapítja, hogy az adott kérdést a perbeli szerződés megkötésekor hatályban lévő szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény figyelembevételével kell megválaszolni, mivel a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 107. §-a értelmében e törvényt csak a hatálybalépése után kötött szerződések esetében kell alkalmazni.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy a tárgybeli megkereséshez a T. Bíróság által mellékelt könyvcsomagban 19 db irodalom tankönyv volt, valamennyi a K. Kiadó kiadványa, a rajtuk feltüntetett dátum szerint 1997-2003. közötti időszakból származó kiadások. A szakvélemény megalkotásához a becsatolt kiadványok elegendőnek bizonyultak. Az Országos Széchényi Könyvtárban fellelhető további kiadványok vizsgálata szükségtelen volt. A borítóterv és tipográfia készítőjeként minden kiadványban a T. KFT van feltüntetve, mindenütt név szerint megnevezve a négy alkotót. A kiadványokon nincs feltüntetve kiadásszám, illetve az utánnyomás ténye, ezért az eljáró tanács a csatolt kiadványokból nem tudta megállapítani, hogy melyik kiadvány tekinthető jogszerű felhasználásnak, illetve, hogy melyik kiadványban használták fel jogszerűtlenül az alkalmazott grafikai alkotást.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy a mellékelt valamennyi kiadvány – egy kivételével – azonos jellegű borítóval jelent meg, amelyen különböző színű alapokon (az egyes korosztályoknak szánt tankönyveken és szöveggyűjteményeken azonos színeket alkalmazva) a stilizált korona-sziluett satírozás található. Ugyanez a színezés (pasztell jelleggel) és korona-sziluett található a keményfedelű kötetek első és hátsó béléslapjain. A puhafedelű köteteknél a külső borító azonos jellegű a keményfedelűekével, de a béléslapok fehérek.

A borítók első oldalain mindegyik kötetnél valamely ismert képzőművészeti műalkotás reprodukciója látható. Valamennyi megvizsgált kötetnél ismétlődő jellegzetesség, hogy a képek jobb alsó sarkába átmenettel benyúlik a korona-sziluett satírozás.

Hasonlóságot mutat a signe-lapok elrendezése, betűtípusa és mérete is. Valamennyin megjelenik egy világosszürke ellipszis alakú embléma, az ellipszis két csúcsánál két fekete ponttal: ezen az emblémán van feltüntetve annak a korosztálynak a megjelölése, amelynek az adott tankönyvet szánják. Ugyanilyen színű, rajzolatú, csak kisebb méretű emblémában van feltüntetve az egyes kötetek oldalszámozása is. Az oldalszámozás elhelyezése változó: a kötetek nagyobb részében az oldal alján, középen, másoknál az oldal jobb felső sarkában van a számozás. Van, ahol a tartalomjegyzék oldalai is számozottak, máshol ezek az oldalak nem viselnek számozást, de ezek a változatok nem köthetők megjelenési éveikhez.

Hasonló jellegű tipográfiai kidolgozást mutat a tankönyvek felépítése is, a fontos megállapításoknak szürke háttérrel való kiemelésével, a megoldandó feladatok vékony, fekete bekeretezésével.

Egyetlen olyan kötet került az eljáró tanács elé, amelynek külső borítója más mintát mutat. Ez Cs. Zs. 6. számú irodalomkönyve (ezen van csak megjelölve a 4. kiadás ténye), melynek borítóján apró átlós téglalapokból álló satírozás található. A borító közepén található miniatúra jobb alsó sarkában átmenet nélkül koronajelvény található. Ugyanakkor ez a kiadás is a többi kiadványban látott ellipszis alakú emblémában tünteti fel az oldalszámozást.

Összességében megállapítható, hogy az eljáró tanács elé tárt valamennyi kiadvány azonos grafikai és tipográfiai rendszert követ, jellegzetességei ugyanazok, függetlenül a rajtuk szereplő kiadási évtől. A becsatolt kiadványok összességében ugyanazt az arculatot jelenítik meg, ugyanazon motívumokat használják ugyanazon elrendezésben. Ezt az egységet a tantárgy minden korosztálynak szóló tankönyvében egyformán jeleníti meg.

Budapest, 2005. október 6.

Dr. Debreczenyi Ferenc
a tanács elnöke

Marácziné dr. Mann Judit
a tanács előadó tagja

Dr. Gyenge Anikó
a tanács szavazó tagja